

Miljø-, transport- og anleggsplan (MTA)

Besøksadresse:

Nydalen Allé 33
0484 OSLO

Postadresse:

Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

420 kV ledning Balsfjord - Skaidi. Strekning Skillemoen transformatorstasjon - Skaidi transformatorstasjon

Anleggskonsesjon: NVE 30.06.2015

Del av 420 kV forbindelse Ofoten-Balsfjord-Hammerfest

Gradering: Åpen	Prosjektnummer: 10111	Arkivkode:
Ansvarlig enhet: UTMA	Dokumentnummer:	41 sider + vedlegg
Oppdragsgiver: <i>Elisabeth Vike Vardheim</i>	Oppdragsgivers kontakt: <i>Kirsten Faugstad</i>	Organisasjonsnummer: 962986633

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har som en del av konsesjonsvilkårene stilt krav om at det utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA). Planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Formålet med denne planen er å beskrive hvordan viktige miljøhensyn langs ny 420 kV-ledning på delstrekningen **Skillemoen transformatorstasjon – Skaidi transformatorstasjon** skal ivaretas under bygging og drift av anlegget. Kravene skal følges av både Statnett og entreprenører.

Denne MTA-planen (**myndighetsdel**) svarer på kravene i NVE sine retningslinjer og er rettet mot myndigheter, berørte og andre interesser. Den redegjør for hvordan anleggsarbeid skal gjennomføres, hvilken hensyn som skal tas og hvilke arealer som skal berøres. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.

Hensikten med MTA-planen er å sikre at det blir tatt nødvendige miljøhensyn i planlegging og oppgradering av ledningen. Utarbeidelse og implementering av MTA planen inngår som en del av konsesjonsvilkårene fra NVE.

Basert på denne MTA-planen utarbeides det en egen **anleggsdel** rettet mot entreprenør, der konkrete krav Statnett stiller til anleggsgjennomføringen er beskrevet. Anleggsdelen inngår som en del av anbudsgrunnlaget og kontrakt med entreprenør.

Rev:	Dato:	Revisjonsbeskrivelse:	Utarbeidet:	Kontrollert:	Godkjent:
1	04.11.2015	Til godkjenning NVE	Kjetil Sandem	Kirsten Faugstad	Ingrid Myrtveit
2	16.11.2015	Til godkjenning NVE		Jacob Grønn	

Innhold

1. INNLEDNING	5
1.1 Mål og hensikt med MTA-plan	5
1.2 Bakgrunn for prosjektet.....	5
1.3 Prosess og formelle krav	7
1.4 Tilleggsundersøkelser og tilleggssøknader.....	8
1.4.1 Tilleggsutredninger:	8
1.4.2 Tilleggssøknader	8
1.5 Beskrivelse av tiltaket	9
1.5.1 Vilkår i konsesjonen for 420 kV Balsfjord – Skaidi på delstrekningen Skillemoen – Skaidi	11
1.5.2 Forarbeid	12
1.5.3 Omlegging og sanering av eksisterende ledninger	14
2. MILJØSTYRING I PROSJEKTET	15
2.1 Informasjon til berørte parter.....	15
2.2 Kontroll	16
2.3 Kartserier og andre vedlegg	16
2.3.1 Kartseriene.....	16
2.3.2 Andre vedlegg	17
3. KRAV TIL ANLEGGSGJENNOMFØRING	18
3.1 Transport	18
3.1.1 Kai og mellomlagring.....	18
3.1.2 Transportveier	19
3.1.3 Bruk av offentlige og private veier.....	19
3.1.4 Terrenngtransport utenfor veier (barmarksløyper og vintervei).....	20
3.1.5 Bruk av helikopter	20
3.2 Baseplasser	20
3.3 Mannskapsrigg og nødbuer	21
3.4 Fundamenter.....	22
3.4.1 Nye fundamenter	22
3.4.2 Fjerning av fundamenter.....	22
3.5 Terrenngingrep og istandsetting	23
3.6 Skogrydding	23

3.7	Kamuflasje og merking av ledningene	25
3.7.1	Kamuflering.....	25
3.7.2	Luftfartsmerking.....	25
3.8	Forurensing og avfall.....	26
3.8.1	Avfall.....	26
3.8.2	Vaskeplasser og betong	26
3.8.3	Forurensning.....	27
3.9	Hensyn til omgivelsene	28
3.9.1	Trafikksikkerhet	29
3.9.2	Støy.....	29
3.9.3	Støy.....	29
3.9.4	Friluftsliv	30
3.9.5	Landbruk	30
3.10	Reindrift	30
3.10.1	Områdebruk.....	30
3.10.2	Restriksjoner.....	32
3.10.3	Før- og etterundersøkelser av reinens habitatbruk	36
3.11	Kulturminner	36
3.12	Naturverdier.....	37
3.12.1	Fugl.....	37
3.12.2	Naturtyper og verneområder.....	38
3.12.3	Verna vassdrag	38
4.	DOKUMENTVERSJONER	39
5.	KILDEHENVISNINGER.....	40
	VEDLEGG.....	41
	VEDLEGG 1. OVERSIKTSKART 1:50 000 (3 KART)	42
	VEDLEGG 2. DETALJKART 1:10 000 (12 KART)	42
	VEDLEGG 3. TRANSPORTVEIER	42
	VEDLEGG 4. BASEPLASSER.....	45
	VEDLEGG 5. TRANSPORTVEIER OG BASEPLASSER MED BEHOV FOR SNØBRØYTING	48

VEDLEGG 6. KARTLAGTE KULTURMINNER PÅ STREKNINGEN SKILLEMOEN – SKAIDI PER SEPTEMBER 2015.....	49
VEDLEGG 7. KONTAKTLISTE.....	50
VEDLEGG 8. PROSJEKTTILPASSET KONTROLLPLAN.....	50

1. Innledning

1.1 Mål og hensikt med MTA-plan

Miljø-, transport-, og anleggsplanen er en detaljplan som skal sikre at areal- og miljøkrav blir ivaretatt ved bygging og drift av anlegget. Kravene i planen er en operasjonalisering av konsesjonskravene, krav fra annet miljølovverk og Statnetts interne miljøkrav. Planen beskriver også hvilke hensyn som skal tas av utbygger for at skadene på og ulempene for ytre miljø skal begrenses så mye som mulig.

MTA-planen beskriver videre krav til opprydning etter anleggsarbeidet er avsluttet, og hvordan organiseringen av intern kontroll og tilsyn skal gjennomføres under utbyggingen. Deler av kravene i planen vil bli videreført til driftsfasen og skal også gjelde ved riving av anlegg.

MTA-planen inngår i kontraktene med entreprenørene med krav om at planen følges. Ansvaret for at anlegget oppføres i tråd med godkjent MTA-plan hviler på Statnett som byggherre, og kan ikke overføres til entreprenører.

1.2 Bakgrunn for prosjektet

Statnett er i gang med å bygge ny 420 kV kraftledning mellom Ofoten og Skaidi for å styrke forsynings sikkerheten i nordre Nordland, Troms og Finnmark.

En ny 420 kV-ledning fra Ofoten til Skaidi, med nødvendige transformatorstasjoner, vil innebære en betydelig forsterkning av sentralnettet og øke forsynings sikkerheten i regionen. Ledningen vil også muliggjøre leveranse til kjente og fremtidige planer for forbruksøkning.

Delprosjektet Ofoten-Balsfjord ble startet opp i 2014 og er forventet ferdigstilt i 2017. Først når strekningen Balsfjord-Skaidi blir ferdig vil imidlertid de fulle nyttegevinstene av Ofoten-Balsfjord bli realisert.

Balsfjord-Skaidi skal etter planen ha byggestart i løpet av 2016, og byggetiden er beregnet til fire-fem år fra endelig konsesjon i 2015 (figur 1). Det er utarbeidet MTA-planer for tre delstrekninger, der det geografiske skillet tilsvarer kontraktene til ledningsentreprenør, samt separate planer for de to planlagte stasjonene Skillemoen og Skaidi.

Denne MTA-planen omfatter delstrekningen Skillemoen transformatorstasjon – Skaidi transformatorstasjon (figur 2).

Figur 1. Byggetid for de ulike utbyggingstrinnene på strekningen Balsfjord - Skaidi.

Figur 2. 420 kV Balsfjord - Skaidi: Delstrekning Skillemoen - Skaidi.

Hovedtrekk i fremdriftsplanen for prosjektet Balsfjord-Skaidi er vist i tabell 1.

Tabell 1. Hovedtrekkene i framdriftsplanen for tillatelses- og byggeprosessen for kraftledningen Balsfjord - Skaidi, trinn 2. Ansvarlig for styring av de ulike deler av prosessen er vist i parantes.

Aktivitet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020/21
Konsesjonsvedtak og godkjenning av KU (NVE)	•								
Klagebehandling (OED)		—————							
Rettskraftig konsesjon (OED)				•					
Detaljerings, anskaffelse og forberedelse utbygging (Statnett)				—————					
Byggeperiode (Statnett)					—————				
Idriftsettelse (Statnett)								•	

1.3 Prosess og formelle krav

NVE ga konsesjon til utbygging av 420 kV kraftledning fra Balsfjord til Hammerfest den 02.05.2012. NVEs anleggskonsesjon ble pålagt av flere berørte parter og behandlet i Olje- og energidepartementet (OED). OED avgjorde klagesaken og ga konsesjon til utbyggingen 30.04.2015. Endelig anleggskonsesjon fra NVE ble gitt 30.06.2015, inkludert de endringer og tilleggsvilkår fastsatt av OED.

Anleggskonsesjonen og bakgrunn for vedtak er tilgjengelig på Statnetts hjemmesider www.statnett.no.

I vedtaket fra NVE er det stilt krav om utarbeidelse av en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan). Konsesjonen stiller også en rekke krav til innhold i MTA-planen, som kamufleringstiltak, merking av liner, begrenset hogst, særskilte krav med hensyn til reindriftsnæringen etc. Kravene er satt med bakgrunn i konsekvensutredningene, høringsinnspill fra kommunale og regionale myndigheter, samt grunneiere og andre berørte interesser, og NVE og OED sine vurderinger av konsekvensene av tiltaket som helhet. Statnett har innarbeidet aktuelle krav i MTA-planen. I kapittel 1.5.1 er det videre vist til spesielle vilkår som er satt for 420 kV Balsfjord – Skaidi på delstrekningen Skillemoen – Skaidi.

Statnett skal informere åpent om miljøpåvirkningene av vår virksomhet og ha dialog med grunneiere og andre berørte parter.

NVE har gitt ut en veileder (NVE 2011) for utarbeidelse av MTA-planer, og planen er utarbeidet etter disse retningslinjene.

1.4 Tilleggsundersøkelser og tilleggssøknader

Det er utarbeidet en rekke tilleggssøknader og tilleggsutredninger etter at konsesjonssøknaden ble oversendt NVE. I det følgende presenteres hvilke søknader og utredninger som er utført i perioden fra konsesjonssøknad ble oversendt NVE i mai 2009 fram til oversendt MTA-plan.

1.4.1 Tilleggsutredninger:

- Rapport kulturminner i Troms, Troms fylkeskommune. 2010.
- Rapport kulturminner i Finnmark, Finnmark fylkeskommune. 2011.
- Oppsummering av §9 undersøkelser feltsesongen 2012, Finnmark fylkeskommune.
- Befaringsrapport samiske kulturminner i Troms, Sametinget. 2011.
- Befaringsrapport samiske kulturminner i Finnmark, Sametinget. 2010 og 2011.
- Rapport arkeologiske utgravinger Skoddavarremoene i Alta kommune, Tromsø museum. 2012.
- Rapport arkeologiske utgravinger i Troms og Finnmark, Tromsø museum. 2014.
- Tilleggsutredninger konsekvensutredninger for nye traseer etter konsesjonssøknad, alle fagtema. 2011.
- Avbøtende tiltak av hensyn til fugl, Miljøfaglig Utredning. 2013.

I tillegg blir det gjennomført §9 kulturminneundersøkelser av Sametinget og Troms og Finnmark fylkeskommune ved veier og baseplasser som ikke er dekket av tidligere undersøkelser, samt ny trasé ved Skibotn og Kåfjord, i feltsesongen 2015 og 2016.

1.4.2 Tilleggssøknader

- Tilleggssøknad mai 2011
 - Nytt trasealternativ 1.25 i Balsfjord kommune
 - Nytt trasealternativ 1.23 i Storfjord kommune
 - Nytt trasealternativ 1.5.1 i Kåfjord kommune
 - Ny plassering av Skillemoen transformatorstasjon
 - Alternative masteløsninger på strekninger i Balsfjord og Storfjord, dersom teknisk kapasitet kan dokumenteres

Alle trasealternativer sidestilles med tidligere omsøkte alternativer

- Tilleggssøknad desember 2011
 - Nytt trasealternativ 2.5 i Kåfjord kommune, inkludert en mindre justering av alt. 1.0 ved Loamijavvri
 - Nytt trasealternativ 1.37 i Hammerfest kommune
 Alle trasealternativer sidestilles med tidligere omsøkte alternativer

- Tilleggssøknad juli 2012
 - Endret adkomstvei til Skillemoen transformatorstasjon

- Tilleggssøknad januar 2015
 - Justering av konsesjonsgitt trase i Reisadalen
 - Balsfjord transformatorstasjon
 - Installasjon av reaktor
 - Vinnelys transformatorstasjon
 - Planlagt reaktor flyttes til Balsfjord transformatorstasjon
 - Skillemoen transformatorstasjon
 - 1 stk 132 kV felt for tilkobling av 132 kV ledning Skillemoen – Skaidi
 - Drifte 420 kV ledning Skillemoen – Skaidi midlertidig på 132 kV
 - 132 kV spole på 200 A. Plasseres mellom transformatorene.
 - 420 kV reaktor får direkte tilkobling på ledning sørover
 - Ny alternativ adkomstvei, i tillegg til alternativ som ble tilleggsøkt i juli 2012
 - Lagerbygg for 420 kV materiell
 - Skaidi transformatorstasjon
 - Nytt konsept og plassering: Etablering av GIS-anlegg ved eksisterende transformatorstasjon, med nødvendige ledningsomlegginger. Likestilles med tidligere omsøkt alternativ.
 - Søknad om ekspropriasjonstillatelse og samtykke til forhåndstiltredelse for anleggsvirksomhet, transportveier og baseplasser.

- Tilleggssøknad mars 2015
 - Nytt trasealternativ 1.23.1 over Skibotndalen i Storfjord kommune med tilhørende transportveier og baseplass.

1.5 Beskrivelse av tiltaket

Tiltaket omfatter bygging av en 302 km ny 420 kV kraftledning fra eksisterende Balsfjord transformatorstasjon, via ny Skillemoen transformatorstasjon i Alta, til Skaidi

transformatorstasjon. Kraftledningen går gjennom syv kommuner i to fylker; Balsfjord, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen kommuner i Troms og Alta og Kvalsund kommuner i Finnmark. Traseen vil i stor grad gå parallelt med eksisterende ledninger.

Byggingen av kraftledningen og transformatorstasjoner vil innebære omfattende anleggsvirksomhet. Denne MTA-planen beskriver 89 km 420 kV ledningsbygging for delstrekningen Skillemoen – Skaidi.

Ledningsbygging består av tre hoveddeler; mastefundamentering, mastemontering og linestrekking. Det er 251 master på strekningen Skillemoen - Skaidi, som innebærer om lag 3.600 tonn stål. Ved fundamenteringsarbeid (fjellfundamenter) er det behov for store mengder betong, da det blir støpt fire sikre fundamenter for hver mast. Det beregnes 1-5 m³ betong per mast for fjellfundamenter. For prefabrikkerte jordfundamenter behøves ikke betong. Hvert slikt stålfundament veier om lag 3500 kg. Det er i stor grad lagt opp til vinterarbeid på strekningen, på grunn av lange avstander til vei og for å ta hensyn til reindrift.

Det er planlagt bakketransport til en stor del av mastepunktene, mens det ved enkelte punkt kun legges opp til helikoptertransport. For delstrekningen Skillemoen - Skaidi er det lagt opp til at det kan foregå vintertransport av mastefundamenter, mastestål og ledningsmaterieell til om lag 65 % av mastepunktene, med forbehold om grunnforholdene på de enkelte mastepunkt. Dette reduserer helikoptertrafikken betydelig, samt at det kan jobbes i en periode på året som reinsdyr i stor grad er fraværende i tiltaksområdet. En oversikt over Statnetts vurdering av andel prefabrikkerte stålfundamenter uttransportert på vintervei er vist i tabell 2.

Tabell 2. Oversikt over hvor stor andel av strekningen Skillemoen – Skaidi som Statnett har vurdert det som teknisk gjennomførbart med prefabrikkerte jordfundamenter uttransportert på vinterveier.

Strekning	Totalt antall master	Antall prefabrikkerte jordfundamenter
Skillemoen – Tverrelvdalen	36	21
Tverrelvdalen – Stokkedalen	67	39
Stokkedalen - Lavdun	35	24
Lavdun – Áisaroaivi	42	28
Áisaroaivi – Skaidi	72	54
Totalt	252	166

Fra Skillemoen transformatorstasjon vil ledningen gå parallelt med eksisterende (ombygd de første 2 km) 132 kV ledning i om lag 4 km til den går opp på Store Raipas nord for Altaelva. Deretter går ledningen i ny trase i 21,5 km, før den skråer mot E6 ved Rafsbotn og igjen parallellføres med eksisterende 132 kV ledning. Derfra går ledningen parallelt med eksisterende ledning helt til Skaidi transformatorstasjon, med unntak av der den krysser E6 nord for Leirbotnvannet (3 km).

Statnett har planlagt baseplasser for rigg, lager, premontasje, vinsj/brems, helikopter med mer i tilknytning til aktuelle veier i nærheten av traseen. En del plasser er eksisterende fra tidligere ledningsprosjekter eller andre prosjekter, og brukes som de er. Andre plasser må opparbeides i nødvendig grad, og fjernes etter bruk.

1.5.1 Vilkår i konsesjonen for 420 kV Balsfjord – Skaidi på delstrekningen Skillemoen – Skaidi

Det er satt følgende vilkår på delstrekningen Skillemoen - Skaidi i anleggskonsesjon gitt 30. juni 2015:

Vilkår	Myndighet	Kapittel i MTA
Matte liner på hele strekningen	NVE	3.7.1
Kamuflerende tiltak i form av refleksdempende isolatorer skal utføres på følgende strekninger: <ul style="list-style-type: none"> Over Skoddevarre mot Skillemoen transformatorstasjon (2 km) Ved kryssing av Gammelalnganas og Tverrelvdalen (3 km) Ved Leirbotnvannet (3 km) Mellom Bigas og Sennalandvatnan (6 km) Mellom Ribatjeakkit og Áisaroaivi (6 km) Mellom Trollelva og Skaidi transformatorstasjon (4 km) 	NVE	3.7.1
Det skal vurderes å søke dispensasjon for merkeplikt og/eller bruke alternative merkesystem til blåser/malte master etter forskrift om merking av luftfartshindre på følgende spenn på strekningem Skillemoen - Skaidi: <ul style="list-style-type: none"> Spennet over Altaelva Spennet ned i dalen på sørsiden av Tverrelvdalen i Alta kommune 	NVE	3.7.2
Begrenset trasérydding i krysningspunkter med vei og merkede turstier, og der man eventuelt fra bebyggelse har direkte innsyn. Vegetasjonen skal også settes igjen gjentakende ganger gjennom traseen der den krysser gjennom skog, slik at synligheten av traséen også reduseres når man ferdes i selve traséen. Spesielt fokus skal vies strekninger der det er satt vilkår om kamuflerende tiltak.	NVE	3.6
Anleggsarbeidet skal planlegges for å unngå forstyrrelse av hekkende, eller mytende fugl. På strekningen Skillemoen - Skaidi skal dette spesielt vurderes med hensyn til: <ul style="list-style-type: none"> Hekkinge rovfugl i Tverrelvdalen og Transfarelvdalen Hekke- og myteområder for andefugler mellom Levdun og Sennalandvatna, ved Ribatjávri og Doggejávri 	NVE	3.12.1
Det skal vurderes og eventuelt gjennomføres avbøtende tiltak for å redusere risikoen for fuglekollisjoner i områder med rikt eller sårbart fugleliv. Dette skal spesielt vurderes for følgende områder på delstrekningen Skillemoen - Skaidi: <ul style="list-style-type: none"> Ved Storvannet og Tverrelvdalen i Alta kommune Ved Doggejávri i Kvalsund kommune Merking av linene med hensyn på fugl, skal gjøres i samråd med Fylkesmannen. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.	NVE	3.12.1
Aktuelle avbøtende tiltak for å avbøte ulemper for reindrifta, samt tilpassing av anleggsvirksomhet til reindriftas bruk av arealene. Statnett skal involvere berørte reinbeitedistrikter i arbeidet med planen og i detaljprosjekteringen av kraftledningen.	NVE	1.5.2 og 3.10
Det tas særlig hensyn for å lette ulempene for reindrift i anleggsfasen. Konsesjonæren skal i detaljplanleggingen avklare behov i anleggsfasen med de berørte reinbeitedistriktene.	OED	1.5.2 og 3.10

De enkelte avbøtende tiltak for anleggsfasen og driftsfasen fastsettes mellom konsesjonæren og reinbeitedistriktet i detaljplanleggingen. De avbøtende tiltakene skal bygge på de forslag som fremgår av og som er kommentert av departementet i pkt. 6. Oppnås ikke enighet, fastsettes de avbøtende tiltak av konsesjonsmyndighetene.	OED	3.10
Det skal gjennomføres før- og etterundersøkelser på enkelte utvalgte strekninger for å heve kunnskapen om kraftledningers virkninger for rein slik dette er beskrevet under punkt 5.2.3 (i anleggskonsesjonen). Førundersøkelsene må tilpasses igangsettelsen av byggearbeidene ved valg av undersøkelsesområder slik at det ikke medfører noen forsinkelser i Statnetts fremdriftsplan for ledningsanlegget. Opplegg for undersøkelsene fastsettes av Statnett i samråd med fylkesmannen.	OED	3.10.3

1.5.2 Forarbeid

Kontakt med berørte myndigheter

Statnett har informert berørte kommuner, fylkesmenn og fylkeskommuner om planene for ledningen gjennom flere møter under fra meldingen ble sendt i 2007 til endelig vedtak fra NVE i juni 2015.

I forbindelse med planleggingen har Statnett blant annet gjennomført følgende møter med berørte myndigheter:

- Møter med Balsfjord, Storfjord, Kåfjord og Nordreisa kommuner, samt Troms Fylkeskommune og Fylkesmannen i Troms, høst 2007
- Møte om kulturminner med Troms fylkeskommune, vår 2011 og sommer 2012
- Møter om kulturminner med Finnmark fylkeskommune, vår 2011, vinter 2011 og sommer 2012
- Arbeidsmøter MTA med samtlige berørte kommuner, vinter 2012
- Møter angående kulturminner med Sametinget, vår 2011, vinter 2011, vinter 2012, vår 2012, høst 2012
- Informasjonsmøte og arbeidsmøte MTA med Fylkesmannen i Finnmark, sommer 2012
- Møte angående Lullefjellet naturreservat med Fylkesmannen i Troms, sommer 2012
- Arbeidsmøter MTA med samtlige berørte kommuner, Fylkesmannen i Troms, Fylkesmannen i Finnmark, Finnmarkseiendommen og Statskog, vinter/vår 2014/2015

Kontakt med berørte reinbeitedistrikter og reindrifftsforvaltningen

Gjennom konsesjonsprosessen og arbeidet med MTA-planen er det avholdt en rekke møter med berørte reinbeitedistrikter og reindrifftsforvaltningen. I 2007 ble det avholdt møter om varsel om oppstart av prosjektet med reindrifftsforvaltningen, Sametinget og fellesmøte med berørte reinbeitedistrikter. I 2010 inviterte Statnett alle berørte reinbeitedistriktet til et møte i Kautokeino. Møtet hadde en god oppslutning fra de berørte. Tema for møtet var på hvilken måte dialogen mellom reinbeitedistriktene og Statnett skulle foregå. I møtet ble det enighet

om gjennomføring av en utvidet dialog. Statnett inviterte deretter hvert enkelt reinbeitedistrikt til møte. I etterkant av dette er det avholdt en rekke møter med både reinbeitedistrikter, Reindriftsforvaltning og Reindriften næringsorganisasjon, NRL. Sametinget har også vært orientert om prosessene med reindriftnæringen.

- Møterunde 1 med reinbeitedistrikter, 2011 og 2012

I denne møterunden ble det fokusert på å bedre Statnetts kunnskap omkring hvert enkelt reinbeitedistrikts bruk og driftsopplegg i området ved ledningstraseen. Videre ble reinbeitedistriktene informert om tradisjonell anleggsgjennomføring ved bygging av 420 kV kraftledninger. Gjensidige tilpasningsmuligheter ble også drøftet. Distriktene ble gitt anledning til å utfylle og kommentere fagrapporten om reindrift som lå til grunn for konsesjonssøknaden. Inngrepsituasjonen i hvert enkelt distrikt var også tema i møtene.

- Møterunde 2 med reinbeitedistrikter, 2011 og 2012

Denne møteserien innebar en mer konkretisering av drøftelsene som var ført i første runde. Her var det sentrale tema avbøtende tiltak for det tilfellet at ledningen skulle bygges. I all hovedsak var det fokus på tiltak som: unnlate eller begrense anleggsaktiviteter som transport i bestemte områder og definerte perioder, støtte til oppgradering av eksisterende reingjerder og mobile gjerder, bruk av alternative områder for reindriften og kompensasjon for merarbeid.

Etter gjennomføring av disse møtene har det vært avholdt en rekke møter med reinbeitedistrikter hvor det er drøftet konkrete løsninger for anleggsfasen. I tillegg har Statnett vært på flere befaringer med ulike reinbeitedistrikter. På slike befaringer har det blant annet blitt sett på adkomst, plasseringer av master, lager-, base- og premonteringsplasser m.m. Det er fremlagt flere forslag til avtaler og per 13.11.2015 er det inngått avtale for anleggsfasen med 11 reinbeitedistrikter på den totale strekningen.

Statnett vil gjennom høsten 2015 fortsette arbeidet med å få til omforente løsninger med reindriften for anleggsfasen.

Kontakt med berørte grunneiere

Statnett har hatt en gjennomgående informasjonsprosess overfor alle berørte grunn- og rettighetshavere, helt fra melding ble sendt i 2007. Konsesjonssøknaden ble lagt ut på offentlig høring i mai 2009, og alle berørte grunneiere mottok søknaden i sin helhet. Tilleggssøknader og vedtak fra NVE av mai 2012 er også tilsendt grunneiere. Statnett har hatt en fulltidsansatt grunneierkontakt samt en delprosjektleder grunn- og rettigheter som har fulgt opp direkte henvendelser og forespørsler fra grunneiere. Grunneierkontakten, samt Statnetts anleggsplanleggere, har gjennomført et omfattende antall befaringer for å informere om og avklare forhold rundt anleggsgjennomføringen.

I forbindelse med planleggingen har Statnett gjennomført følgende grunneiermøter:

- Åpne grunneiermøter i forbindelse med konsesjonsvedtak, sommer 2012
- Møter med forhandlingsutvalg om erstatningsfastsettelse, vinter 2013/2014

- Åpne grunneiermøter i forbindelse med utsending av tiltredelsesavtaler, vinter 2015
- Møter med FeFo og Statskog vedrørende tiltredelse og prosjektgjennomføring, vinter 2015

Videre planlegges det åpne grunneiermøter i forbindelse med anleggsstart.

1.5.3 Omlegging og sanering av eksisterende ledninger

Eksisterende 132 kV ledninger ved Skillemoen kobles til ny transformatorstasjon. Dette innebærer en omlegging på om lag 2600 meter fra Solvang sør for Skillemoen til Eibymoen øst for Skillemoen.

I tillegg skal det foretas en ombygging av eksisterende 132 kV ledning ved Sarves. Ombyggingen er på om lag 1560 meter og inkluderer fire mastepunkt.

Eksisterende 132 kV Alta – Kvænangen 1 skal saneres mellom nye Skillemoen transformatorstasjon og Raipas transformatorstasjon. Strekningen er om lag 8700 meter lang og vil saneres senest to år etter idriftsatt 420 kV ledning. Det vil utarbeides en revidert MTA-plan med oppdaterte kart før sanering.

Beskrivelse av prosedyrer for fjerning av eksisterende fundamenter er omtalt i kapittel 3.4.2. Ellers stilles samme krav til terrengbehandling, avfallshåndtering osv. slik som beskrevet for den øvrige ledningsbyggingen.

2. Miljøstyring i prosjektet

Miljøstyring og -kontroll er en integrert del av Statnetts kvalitetssystem. Oppfølging av miljømål er en del av mål- og resultatstyringen i Statnett, der natur og miljø vektlegges på linje med tekniske og økonomiske hensyn i beslutninger.

Som følge av dette gjennomføres det en systematisk planlegging, rapportering og miljøoppfølging av bygging og drift av anleggene. Nødvendige risikoanalyser utføres av de ulike aktivitetene forbundet med utbyggingsprosjekter.

MTA inngår som en del av kontrakt med entreprenører. De spesifikke kravene i kontrakten er gitt i anleggsdelen.

2.1 Informasjon til berørte parter

Byggherren har ansvaret for å sørge for god informasjonsflyt til myndigheter, grunneiere og andre berørte før, under og etter anleggsarbeid. Grunneierkontakt hos Statnett skal være hovedkontakt mot grunneiere.

Byggherren sørger for kunngjøring for allmennheten ved byggestart og ved behov underveis. Det skal sette opp informasjonstavler på sentrale plasser langs ledningstraseen/adkomstveier/baseplasser (tabell 3) og ved stasjonsområdet, eventuelt hos kommunene. Konkrete restriksjoner for ferdsel skal merkes med informasjonstavler.

Tabell 3. Steder hvor anleggsvirksomheten vil skiltes på strekningen Skillemoen - Skaidi.

Tiltak	ID	Sted for skiltplassing
Baseplasser/adkomstvei	B100/B101/V171E	Ved den første av de to baseplassene
Baseplass/adkomstvei	B103c/V175E	Ved baseplass
Adkomstvei	V173E	Ved utfartsområde ved Storvannet, Alta
Baseplass/adkomstvei	B105/B106/V177E	Ved avkjøring fra FV16 til adkomstvei, Tverrelvdalen
Baseplass	B107	Baseplass ved Transfarelv
Baseplass	B108	Baseplass ved Transfarelv
Baseplass/adkomstvei	B109/V186E	Ved baseplass, Rafsbotn
Baseplass	B110	Baseplass ved E6, Sarves
Baseplass	B115	Baseplass ved E6, Sarves
Baseplass	B116	Baseplass ved E6 og Leirbotnvannet
Baseplass/adkomstvei	B118/V195E	Ved avkjøring fra E6 til adkomstvei, nord for Leirbotnvannet
Baseplass/adkomstvei	B121/V197E	Ved avkjøring fra E6 til adkomstvei, Bigas
Baseplass	B122	Baseplass ved E6, Sennalandet
Baseplass/ledning	B124/B125	Ved baseplasser der ledningen krysser E6 på Sennalandet
Baseplass/adkomstvei	B126b/V202E	Ved avkjøring fra E6 til adkomstvei (ved baseplass)

Baseplass	B129	Baseplass ved E6 og Repparfjordelva
Adkomstvei	V207E	Ved avkjøring fra E6 til adkomstvei, før hyttebebyggelsen
Baseplass/ny adkomstvei	B132	Ved baseplassen
Adkomstvei Skaidi transformatorstasjon	V208E	Ved avkjøring fra E6 til trafostasjon

I tillegg til informasjonsplakater på stedene gitt i tabell 3 vil det settes opp skilt med navn på samtlige baseplasser og veier i lavlandet.

Informasjon om prosjektet og den mest oppdaterte versjonen av MTA-planen vil være tilgjengelig for allmenheten under prosjektsiden på www.statnett.no.

Byggherren har ansvar for varsling av NVEs miljøtilsyn og andre berørte myndigheter og parter ved avvik fra MTA-planen. Ved hendelser skal Statnetts varslingsplan for prosjektet følges.

Statnett skal varsle både NVE og berørte kommuner når anleggsarbeidet starter opp, og når det er ferdig.

2.2 Kontroll

MTA-planen er et konsesjonsvilkår, og planen skal være godkjent av NVEs miljøtilsyn før anleggsarbeidet starter opp.

Byggherren har ansvar for varsling av NVEs miljøtilsyn og andre berørte myndigheter og parter ved avvik fra MTA-planen. Miljøtilsynet kan komme på kontroller til anleggsplassene etter egen vurdering av behovet, og kan kreve å få framlagt dokumentasjon på at kravene i MTA-planen er fulgt.

Arbeid kan ikke utføres i strid med godkjent MTA-plan.

2.3 Kartserier og andre vedlegg

2.3.1 Kartseriene

De vedlagte kartseriene viser ledninger og viktige elementer i ytre miljø som det skal tas hensyn til under bygging og drift av anlegget. Eksempelvis er det angitt geografiske områder hvor det er tidsbegrenset adgang for ferdsel og anleggsarbeid.

Alle relevante objekter er gitt en unik ID i kartene. Hvilke tiltak eller restriksjoner som gjelder for hvert objekt er beskrevet i MTA-planen.

Kartseriene:

- Oversiktskart i målestokk 1:50 000 i A3 – 3 stk (vedlegg 1)
- Kartutsnitt med ledningstrasé, veier, baseplasser og restriksjonsområder i målestokk 1:10 000 i A3 – 12 stk (vedlegg 2)

2.3.2 Andre vedlegg

Vedlegg 3 – Transportveier

Vedlegg 4 – Baseplasser

Vedlegg 5 – Transportveier og baseplasser med behov for snøbrøyting

Vedlegg 6 – Kartlagte kulturminner per september 2015

Vedlegg 7 – Kontaktliste

Vedlegg 8 – Prosjektilpasset kontrollplan

3. Krav til anleggsgjennomføring

I dette kapitlet redegjør Statnett for føringer og krav som stilles til anleggsarbeid, og hvordan Statnett skal hensynta ytre miljø og omgivelsene. Det er tatt utgangspunkt i temaene i NVE sin veileder for MTA-planer, samt at kapitlet oppsummerer de geografiske restriksjonene som gjelder for anleggsarbeidet.

3.1 Transport

All transport skal foregå så skånsomt som mulig for omgivelsene og ikke medføre vesentlig fare for ferdsel i området.

Transport av materiell skal i så stor grad som mulig skipes med båt fram til kai/mellomlager i nærheten av anleggsområdet.

Uttransportering av utstyr skal i stor grad skje på vinterveier og store deler av anleggsvirksomheten vil foregå i vinterhalvåret. Dette for å ivareta hensynet til reindriften. Samtidig vil vinterarbeid være et godt avbøtende tiltak for å unngå terrengslitasje. Andel mastepunkter der det er vurdert som hensiktsmessig med prefabrikkerte jordfundamenter transportert på vintervei er vist i kapittel 1.5.

Frakt av materiell inn til ledningsbygging skal i hovedsak skje med helikopter der det ikke planlegges for vintertransport for å unngå unødige naturinngrep. Helikopter og vintertransport skal være hovedtransportmidlene for frakt av betong, masteseksjoner og personell der ikke veinett eksisterer.

I tillegg er det tilrettelagt for bakketransport på barmark av kjøretøy med lavt marktrykk langs store deler av ledningstraseen. Langs kraftledningen finnes det ulike former for vegger og gamle kjørespor som blant annet er knyttet til drift og vedlikehold av eksisterende kraftledninger som går parallelt med Balsfjord - Skaidi. Det kan også være gamle kjørespor etter reindrift, skogsdrift eller annen skog- og jordbruksvirksomhet med mer. Statnett har i stor grad lagt opp til at gamle kjørespor benyttes for å begrense nye inngrep i terrenget. Godkjente transportveier og kjørespor for bakketransport fremkommer med unik ID i kartseriene til MTA-planen. Disse transportrutene er også gjengitt og beskrevet i vedlegg 3.

Krav om beltegående kjøretøy med lavt marktrykk gjelder også for belting i klausuleringsbeltet.

3.1.1 Kai og mellomlagring

Kai for lossing av komponenter vil være Alta havn i Alta kommune. Lossing av containere vil skje på hovedlagerplass, som er omtalt i kapittel 3.2 og i vedlegg 4 (baseplasser).

3.1.2 Transportveier

Statnett er ansvarlig for alle avtaler med grunneiere med hensyn på bruk av transportveier.

De godkjente transportrutene for bakketransport er delt inn i fire kategorier i MTA-kartene:

- Vei og skogsbilvei (V) referer til offentlige eller private veier som kan brukes til transport med tunge kjøretøy. Der det er nødvendig med opprusting er dette angitt. Kategorien er markert med lilla i MTA-kartene.
- Traktorvei (TV) har ulik standard og er beregnet for bruk av ATV, gravemaskin og eventuelle andre kjøretøy som oppfyller krav om marktrykk. Kategorien er markert med grønt i MTA-kartene.
- Barmarksløype (TK) er enten eksisterende kjørespor eller traseer for etablering av nye kjørespor i terrenget. Det vil bli stilt krav til kjøretøy som kan brukes i disse traseene for å unngå unødige kjørespor og skader i terrenget. Barmarksløypene vil benyttes til beltekjøretøy samt ATV. Kategorien er markert med rødt i MTA-kartene.
- Vintervei (VV) angir traseer der transport med terrengkjøretøy (snøscooter eller beltegående kjøretøy) og transport av tynge materiell kun kan benyttes om vinteren på frossen snødekt mark. Mindre avvik fra traseen kan forekomme ved bruk av snøscooter, men skal være i umiddelbar nærhet til merket vintervei og/eller linjetrasé. Kategorien er markert med blått i MTA-kartene.

Ved bruk av vinterløyper eller andre anviste transportveier om vinteren må entreprenørene forsikre seg om at transport kan foregå på sikker måte.

3.1.3 Bruk av offentlige og private veier

Bruk av eksisterende veier og parkeringsplasser skal ikke være til vesentlig ulempe for allmenn ferdsel. Eventuelle restriksjoner på bruk av vei skal skje i samråd med grunneier, for eksempel ved teleløsning.

Fartsgrense på private veier og skogsbilveier er 40 km/t dersom ikke annet er skiltet. Farten skal tilpasses stedlige forhold.

Ved transport på skogsveier/traktorveier skal alle grunder lukkes etter passering i de perioder slik innretning normalt skal være lukket.

Avkjøringstillatelse fra riksvei, fylkesvei og europavei er gitt til Statnett av Statens Vegvesen, og byggherre vil sørge for at siktkrav i tillatelsen overholdes. Statnett skal sørge for at alle adkomstpunkter skiltes.

Eventuell skade på eksisterende veier på grunn av transportaktiviteter vil utbedres umiddelbart og dokumenteres.

3.1.4 Terrengtransport utenfor veier (barmarksløyper og vintervei)

Aktuell terrengtransport skal kun foregå i transportruter angitt som *barmarksløyper* eller *vintervei*. Dersom lokale vær- og føreforhold tilsier det kan GPS-tracking fravikes med inntil 300 meter til hver side av oppstukket vintervei.

Ved barmarkstransport i terrenget vil det bli skader og spor. Omfanget av dette vil variere stort ut ifra lokale klimatiske og fysiske forhold. På barmarksløyper og i klausuleringsbeltet skal det i forbindelse med ledningsbyggingen kun benyttes kjøretøy med lavt marktrykk (maksimalt 0,50 kgf/cm²) for å begrense terrengskader. Ved forflytting fra mastepunkt til mastepunkt der det finnes avmerkede kjørespor i form av barmarksløype, skal målsettingen om minst mulig terrengslitasje avgjøre om konsesjonsbeltet eller avmerkede kjørespor skal benyttes.

Større terrengskader skal istandsettes så godt som praktisk mulig før området forlages. Våtmarksområder er særlig sårbare, men eventuelle skader kan begrenses dersom det tas forholdsregler. I slike områder med myr eller våtmark der det er avmerket kjørespor vil Statnett vurdere terrengforsterkende tiltak i form av geonett og fiberduk. Mer om terrenginngrep og istandsetting i kapittel 3.5.

3.1.5 Bruk av helikopter

Kartene i MTA-planen viser områder hvor det (i tidsbegrensede perioder) skal unngås overflyvninger lavere enn 1000 fot (300 meter) på grunn av hensyn til ytre miljø.

Byggherren sørger for avtale med grunneier og tillatelse fra Luftfartstilsynet om landing med helikopter på de baseplassene som er angitt for bruk av helikopter. Det må for øvrig påregnes helikoptertrafikk ved samtlige baseplasser. Entreprenør plikter å innhente andre nødvendige tillatelser i forbindelse med helikopterbruk. Entreprenøren står også ansvarlig for at denne aktiviteten utføres i henhold til bestemmelsene i MTA-planen.

3.2 Baseplasser

Baseplasser skal så langt om mulig etableres der det ligger til rette i form av allerede opparbeidede arealer.
--

Baseplassene som er implementert i MTA-planen er i svært stor grad lagt til allerede opparbeidede plasser. Dette reduserer behovet for opparbeidelse av baseplasser på uberørt mark.

Baseplasser er areal avsatt til anleggsrelatert virksomhet, som for eksempel til lager eller montering. Alle aktuelle godkjente baseplasser fremkommer med unik ID i kartseriene til MTA-planen. Baseplassene er i tillegg gjengitt og beskrevet i vedlegg 4. Det er knyttet merknader til de spesifikke baseplasser som informerer om eventuelle restriksjoner knyttet til bruk. I tabellen fremkommer det også om det kreves tiltak i forbindelse med opparbeidelse av plassen. I tillegg fremkommer det om plassen kan benyttes som landingsplass for helikopter.

Alle plasser er midlertidige for anleggsfasen, og vil tilbakeføres til nåværende tilstand når anleggsarbeidet avsluttes. Statnett er ansvarlig for avtaler med grunneiere om opparbeidning og bruk av arealene. Plasser der det er fremkommet ønsker fra berørte kommuner om etterbruk fremgår av tabellen. Dersom berørte grunneiere ønsker å beholde disse plassene for etterbruk, må de selv søke om dette etter annet lovverk enn energiloven.

Baseplasser i lavlandet vil merkes i terrenget.

3.3 Mannskapsrigg og nødbuer

Det vil være behov for plassering av arbeidsbrakker/mannskapsrigg, der ledningen går langt fra vei (figur 3). Store deler av traseen mellom Skillemoen og Skaidi går nært vei, slik at det kun er i området mellom Áisaroaivi og Skaidi der det trolig kan være behov for etablering av mannskapsrigg nær traseen. Entreprenør vil skissere behov for antall og lokalisering av mannskapsrigger. Statnett vil søke om endelig plassering i dialog med grunneier og rettighetshaver før anleggsarbeidet igangsettes.

Ved opphold på mannskapsrigger til fjells skal entreprenør følge krav til forurensning og avfallshåndtering som beskrevet i kapittel 3.8 (forurensning og avfall).

Figur 3. Eksempel på mannskapsrigg i fjellet fra ledningsbygging på strekningen Ofoten - Balsfjord.

Foruten overnevnte mannskapsrigger vil entreprenør ha behov for tilgang til mobile nødbuer ved de enkelte mastepunkt. Slike brakker skal kun benyttes for opphold i kortere perioder.

3.4 Fundamenter

3.4.1 Nye fundamenter

Statnett har som mål å begrense inngrep ved etablering av nye fundamenter. Ved enkelte våte områder vil Statnett kunne stille krav om spunting for å begrense arealinngrep. Utgraving og tilbakefylling av masser vil ellers skje i henhold til krav gitt i kapittel 3.5 (terrenginngrep og istandsetting) for å begrense unødig skade på terreng.

3.4.2 Fjerning av fundamenter

Demontering av ledninger og fjerning av fundamenter skal foregå på en slik måte at terrenginngrep begrenses så langt praktisk mulig, og alle rester fra mastene skal ryddes opp. Kreosotimpregnerte trestolper skal behandles som spesialavfall.

Fundamenter fjernes med følgende forutsetninger:

- Fjellfundament. Den delen av fundamentet som ligger over terreng fjernes. Armeringsjern kappes ved overflaten og rundes av for å unngå skade på mennesker og dyr. Bolter fjernes fra overflaten.
- Jordfundamenter fjernes ned til 20 cm under bakkenivå (70 cm på dyrka mark). Mastepunktet gjenfylles og revegeteres. Ren og knust betong vil kunne benyttes som stedlige fyllmasser, men skal ikke ligge på overflaten.

- Jording kappes under bakkenivå. Synlig jordtråd som er klamret på fjell skal fjernes.

3.5 Terrenginngrep og istandsetting

Virksomheten knyttet til anleggsarbeidet skal planlegges og gjennomføres slik at varige sår i terrenget minimaliseres. Det skal tilrettelegges for naturlig gjenvekst av berørte arealer.

Terrenginngrep vil i hovedsak skje ved hvert mastepunkt og ved transport utenfor vei. Det er lagt opp til stor grad av uttransportering av materiell på vinterveier. Krav i MTA-planen gir også sterke føringer for terrengtransport på barmark.

Rigg- og anleggsområdene, inkludert baseplassene, og benyttede veier skal så godt som praktisk mulig tilbakeføres til opprinnelig tilstand før området forlates.

Toppmasser (jord og vegetasjon) skal tas vare på og tilbakeføres etter gravearbeider:

- Der det er mulig skal toppmasser (vegetasjon og jord) legges til side før inngrep, og lagres under forhold som begrenser uttørring. Det skal også skaves av toppmasser der jordmasser skal mellomlagres.
- Toppmassene legges tilbake som topplag for å sikre rask gjengroing. Massene skal ikke komprimeres eller gattes, men ha en løs og variert overflate med myk overgang til eksisterende terreng.

I våte områder skal det utvises ekstra forsiktighet ved fundamentering, veibygging, etablering av riggområder og transport. Statnetts håndbok i terrengbehandling gir veiledning for hvordan terrenginngrep og istandsetting skal gjennomføres. Håndboka vil inngå som en del av kontrakt med entreprenør, og prinsippene som beskrives i denne skal følges ved bygging av ledningen.

Statnett skal godkjenne at anleggsskadene er istandsatt tilfredsstillende. Dette skal foreligge før entreprenørens sluttoppgjør.

3.6 Skogrydding

Skogrydding skal foregå så skånsomt som mulig og slik at ulempene for omgivelsene begrenses. Vegetasjon skal gjennomgående søkes beholdt, og spesielt mot vassdrag, stier, veier og bebyggelse, så sant sikkerheten i forhold til anleggsarbeid og ledning ivaretas. Beiteplanter for storvilt (ROS-arter (rogn, osp og selje)) skal toppkappes der hvor disse ellers vil utgjøre en fare for el-sikkerheten.

Det er utarbeidet skogryddingsplan for strekningen som skal følges av skogsentreprenør. Planen gir beskrivelser av førstegangsrydding, samt spesielle hensyn på nærmere angitte strekninger.

I skogryddingsplanen skilles det mellom "drivbart" og "ikke drivbart", hvor områder merket "ikke drivbart" i hovedsak er i terreng med lange og/eller vanskelige transportforhold. Virke som ikke transporteres ut, skal - for å unngå skadeinsekter - kappes i korte lengder og/eller slindres for å sikre raskest mulig uttørking.

Områder uten skog og områder der ledningsspennet blir såpass høyt over skog at det ikke er nødvendig med skogrydding, benevnes i skogryddingsplanen som «0-områder».

I enkelte spesielle områder skal det gjennomføres begrenset hogst for å dempe de visuelle inntrykkene av ryddegaten. Dette er typisk i områder som er synlig fra veier og bebyggelse samt der traseen krysser stier, skiløyper og andre ferdselsårer. Vegetasjon som er lavere enn fastsatt sikkerhetshøyde skal spares slik at mest mulig vegetasjon blir stående igjen i ryddegaten. Områder med begrenset hogst er vist i tabell 4.

Skogrydding skal utføres slik at bygging av ledningen kan foregå mest mulig uhindret. Teknisk standard for skogrydding av kraftledningstrasé, utarbeidet av Statnett, skal følges både i anleggsfasen og driftsfasen såfremt ikke strengere krav er gitt i MTA-planen eller i skogryddingsplanen.

Tabell 4. Områder der det skal gjennomføres begrenset hogst på strekningen Skillemoen - Skaidi.

Lokalitet	Merknad	Fra mast – til mast	Kartblad	Skjøtsel og tiltak
Skillemoen	Kryssing skiløype øst for stasjon	681-682 + ombygging 132 kV	1	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen.
Skillemoen	Kryssing RV93	684-685	1	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen.
Tverrelvdalen	Naturresevat, innsyn fra bebyggelse	704-718	4-5	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen. Skånsom uttransport av skogsvirke.
Storvannet	Kryssing skiløype	Ved 709	4	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen. Skånsom uttransport av skogsvirke.
Storvannet	Kryssing skiløype	Ved 710	4	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen. Skånsom uttransport av skogsvirke.
Storvannet	Kryssing Bolloveien, utfartsområde	Ved 710	4	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen. Skånsom uttransport av skogsvirke.
Leirbotnvannet	Hyttefelt	769-779	12-13	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen.
Stokkedalen	Kryssing E6	787-788	14	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen.
Skaidi	Innsyn fra bebyggelse og E6	927-939	21-22	Søke å beholde mest mulig trær og vegetasjon for å minimere innsyn i trasèen.

3.7 Kamouflasje og merking av ledningene

3.7.1 Kamouflering

Negative estetiske virkninger av en kraftledning kan reduseres ved å kamuflere ledningskomponentene. De viktigste tiltakene er farging/matting av liner, bruk av ikke-reflekterende isolatorer og farging av master.

Konsesjonen angir at det skal benyttes mattet line på hele strekningen fra Balsfjord til Skaidi.

Det fremgår av konsesjonen at det skal benyttes isolatorer av refleksdempende materialer på følgende strekninger mellom Skillemoen og Skaidi:

- Ved kryssing av Gammelnalganas og Tverrelvdalen. Strekningen er ca. 3 km.
- Ved Leirbotnvatnet. Strekningen er ca. 3 km.
- Mellom Bigas og Sennalandvatnan. Strekningen er ca. 6 km.
- Mellom Ribatjeakkit og Áisaroiivi. Strekningen er ca. 6 km.
- Fra Trollelva til Skaidi transformatorstasjon. Strekningen er ca. 4 km.

Det fremgår av tabell 5 hvilke master dette vil gjelde for.

Strekk med kamouflasje er også vist i kartseriene i vedlegg 1 og 2.

Tabell 5. Oversikt over ledningsseksjoner med refleksdempende isolatorer.

Lokalitet	Mast nr	Total strekning	Kartblad
Storvannet	BM710 – BM718	3 km	26-27
Leirbotnvannet	BM769 – FM779	3 km	29
Biggas-Sennalandsvannene	BM802 – BM822	6 km	30-31
Ribatjeakkit	BM844 – BM865	6 km	32-33
Skaidi	BM927 – FM938	4 km	35-36

3.7.2 Luftfartsmerking

Luftspenn med en kontinuerlig høyde på 60 meter eller mer over 100 meter, ansees som merkepliktige. Merkepliktige spenn med en høyde på inntil 150 meter skal merkes med markører på luftspennet, samt farge på endemastene. Dersom høyden på spennet er 150 meter eller mer, utløser dette i tillegg krav om lysmerking av endemastene.

Det ble søkt om dispensasjon fra merkeplikt med avslag fra Luftfartstilsynet i 2012 på spennet over Sørrelvdalen (741-742). I Forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshinder av juli 2014, stilles det ytterligere strengere krav til merking av

luftfartshindre. Det er derfor ikke søkt dispensasjon fra merkeplikt på øvrige spenn på strekningen.

I prosjektet Balsfjord – Skaidi er det vurdert luftfartsmerking av master med grønn, reflekterende kamuflasjetape for å begrense den visuelle virkningen av dalkryssinger. Slik merkemethode er ikke nevnt som et alternativ for merking i forskriften, og vil virke mot sin hensikt med tanke på synlighet i dagslys fra 1500 meters hold i alle aktuelle innflygningsvinkler.

Strekk med luftfartsmerking er vist i tabell 6, samt i kartseriene i vedlegg 1 og 2.

Tabell 6. Oversikt over ledningsseksjoner med flymerking på strekningen Skillemoen – Skaidi.

Lokalitet	Mast nr	Lengde (m)	Maks h.o.h.	Merking mast	Flymarkør på line (antall)	Kartblad
Altaelva, Raipas	FM 687 – FM 688	1068	105	Maling	11	25/26
Tverrelvdalen	FM 715 – 716	836	91	Maling	9	27
Transfarelvdalen	FM 732 – FM 733	1010	218	Maling + lys	11	27
Sørelvdalen	BM 741 – BM 742	685	86	Maling	7	28

3.8 Forurensing og avfall

Virksomheten skal planlegges og gjennomføres slik at alvorlig forurensning til grunn, vassdrag og sjø unngås. Risiko for utslipp skal minimaliseres. Avfall skal håndteres forsvarlig og leveres godkjent mottak.

3.8.1 Avfall

Avfall skal lagres og håndteres uten fare for forurensning, og i samsvar med gjeldende regelverk. Alt avfall skal sorteres og leveres til godkjente mottak.

Det skal utarbeides en avfallsplan. Avfallsplanen skal godkjennes av Statnett før oppstart og skal følges opp i byggemøter. Entreprenør skal videre kunne fremlegge kvittering for levert produkt og mengde avfall, rapportere månedlig produsert avfallsmengde og utarbeide sluttokumentasjon på alt avhendet avfall.

3.8.2 Vaskeplasser og betong

Det vil avsettes egnede arealer for vaskeplass for kjøretøy og utstyr.

Ved søl av betong i terrenget skal alle betongrester fjernes. Det skal videre opparbeides egnede arealer på aktuelle baseplasser der restbetong mellomagres før deponering. Restbetong regnes som avfall og leveres godkjent mottak.

3.8.3 Forurensning

3.8.3.1 Kjemikalier

Kjemikaliebruken skal holdes så lav som mulig. Alle kjemikalier skal transporteres, lagres, brukes og avhendes slik at skade på mennesker og ytre miljø unngås.

Entreprenøren plikter å ha et oversiktlig stoffkartotek samt et oppdatert stoffregnskap med lagerbeholdning og forbruk av miljøfarlige produkter.

3.8.3.2 Transport, lagring og bruk av olje- og drivstoffprodukter

Transport av drivstoff og oljeprodukter skal foregå i henhold til forskrift av 1. april 2009 nr. 384 om landtransport av farlig gods.

Alle tanker skal merkes tydelig med innhold og faresymboler, og det skal kun benyttes tanker og påfyllingsutstyr som ikke lekker.

Det skal være tilstrekkelig beredskapsutstyr for å samle opp eventuelt søl eller lekkasje. Beredskapsutstyr skal være lett tilgjengelig, skiltet og anleggsarbeidere skal være kjent med bruk av utstyret. Slike skal om mulig ikke lagres innenfor nedbørsfelt for drikkevann eller i andre miljøfølsomme områder.

Entreprenør skal påse at maskiner og utstyr ikke lekker olje eller drivstoff. Maskiner som ikke tilfredsstillers Statnetts krav vil umiddelbart bli vist bort fra området. Maskiner skal blant annet være utstyrt med utstyr for absorpsjon av oljeprodukter. Det henvises for øvrig til "*Veileder for håndtering og lagring av drivstoff i overgrunnstanker*" som skal følges i prosjektet.

3.8.3.3 Sanitæranlegg

Utslipp av kloakk er ikke tillatt. Entreprenøren plikter å etablere og bruke mobile sanitærløsninger på sentrale steder med permanent opphold av flere personer over en viss varighet, samt at alt sanitæravfall skal leveres til godkjent mottak.

3.8.3.4 Drikkevann

Anleggsarbeidene vil foregå i flere nedbørsfelt for drikkevann som er markert i kartseriene og gjengitt i tabell 7. I disse områdene er kravene til skånsomhet mot omgivelsene skjerpet i forhold til resten av området. Blant annet skal tanker for olje- og drivstoffprodukter lagres

slik at hele volumet til enhver tid kan samles opp ved lekkasje fra tank. Dette kravet gjelder også for helikopterdrivstoff.

Entreprenøren skal ta spesielt hensyn til lokale brønner og vannforsyningsanlegg, og plikter å erstatte eventuelle skader på slike. En rekke brønner er avmerket i kartserien, men det kan framkomme opplysninger om ytterligere private brønner som må hensynstas underveis i anleggsperioden.

Tabell 7. Nedbørsfelt for drikkevann på delstrekningen Skillemoen - Skaidi, der det skal tas særlige hensyn.

Navn	Mast / veg	Kartblad
Raipas	Mast 687-698, 700-709 Veg TK172E, TK172fE, VV174N	26
Rafsbotn	Mast 735-749 Veg TK184E, V185E, V186E, TK187E, VV183E, TK188bN	28-29
Kviby	Veg B116, TK193E	29

3.8.3.5 Avrenning

Ved arbeid nær vassdrag skal særlige hensyn tas for å unngå partikkelforensning eller annen forurensning. Det skal vurderes behov for sedimentasjonsbassenger eller andre tiltak for å hindre forurensning fra avrenning ved veibygging og annet anleggsarbeid.

3.8.3.6 Akutt forurensning

Akutt forurensning er forurensning som inntreffer plutselig, for eksempel ved et uhell eller en ulykke.

Entreprenøren skal sørge for nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningene av eventuelle akutte utslipp. Entreprenøren skal utarbeide en beredskapsplan for akutt forurensning (for eksempel fra olje, drivstoff, betong) som blant annet skal omfatte varslingsrutiner, ansvarsavklaring og beskrivelse av aktuelle tiltak.

Tilstrekkelig absorbentmateriale skal være tilgjengelig på anleggsmaskiner og ved påfyllingsanlegg/lagringstank(er) for å kunne håndtere et uhell. Alle anleggsarbeidere skal være kjent med bruk av beredskapsutstyr.

3.9 Hensyn til omgivelsene

Det skal utvises hensynsfull atferd i boligområder, nærmiljø (skoler, barnehager osv) samt ved enkelte former for næringsvirksomhet som er sårbare for støy.

Anleggsarbeidene vil medføre økt transport på offentlige og private veier og bruk av helikopter. Statnett skal informere løpende om aktiviteter for å varsle perioder med økt belastning.

3.9.1 Trafikksikkerhet

Statnett har som mål at all transportvirksomhet skal foregå så skånsomt som mulig for omgivelsene, og ikke medføre vesentlig fare for ferdsel i området. Bruk av eksisterende veier og parkeringsplasser skal ikke være til vesentlig ulempe eller fare for allmenn ferdsel.

Før oppstart av anleggsarbeid vil det utarbeides en trafikkplan som skal redegjøre for hvordan anleggstrafikk skal koordineres, hensyn til andre brukere og eventuelle andre forhold. Dette kan være krav om nedsatt hastighet, siktkrav og lignende etter vilkår og retningslinjer gitt av Statens Vegvesen.

Ved oppstart av anleggsarbeid skal Statnett gjennomgå trafikkplan med entreprenøren og vurdere behov for ytterlige tiltak.

3.9.2 Støy

Støybelastningen ved støyfølsom bebyggelse skal begrenses, og normalt ikke overstige anbefalte nivåer for anleggsvirksomhet i retningslinje for støy i arealplanleggingen, T-1442.

For å begrense støybelastningen, skal anleggsaktivitet unngås etter klokka 23.00 og før 07.00 alle dager i nærheten av boligområder.

Helikoptertransport og andre særlig støyende aktiviteter skal ikke foregå i tidsrommet 19:00 – 07:00 og ikke på søndag/helligdager i nærheten av boligområder.

Beboere og andre berørte i området vil bli varslet i forkant ved særlig støyende aktiviteter, slik som eksempelvis sprengning.

3.9.3 Støv

Støvflukt fra anleggsarbeid og veitransport skal begrenses. Særlige hensyn skal tas nær bebyggelse.

For å begrense støvforurensning og nedsmussing, skal det ved behov iverksettes nødvendige tiltak i områder nær bebyggelse. Aktuelle tiltak kan være hjulvask, vanning/salting av veier og anleggsplasser og/eller tildekking av masser under transport.

3.9.4 Friluftsliv

Nærområdene som blir berørt av anleggsvirksomhet skal beholdes som attraktive for friluftslivsaktiviteter, så langt dette er mulig.

Byggherren skal ivareta friluftssinteresser gjennom blant annet god anleggsutforming og krav til entreprenør om skånsom terrengbehandling.

Eksisterende turstier, skiløyper og andre ferdselsårer vil ryddes for hogstavfall og annet avfall samtidig med, eller umiddelbart etter bruk.

3.9.5 Landbruk

Virksomheten knyttet til anleggsarbeidet skal planlegges og gjennomføres slik at ulempene for skog- og landbruket i anleggsfasen begrenses.

Byggherren skal ivareta skog- og landbruksinteresser blant annet gjennom krav til entreprenør for å unngå skade på husdyr, dyrka mark og skog.

Anleggsvirksomheten vil ikke berøre områder med dyrka mark på strekningen Skillemoen – Skaidi.

3.10 Reindrift

I anleggsgjennomføringen skal det tas behørig hensyn på alle vis til reindriften og den sesongmessige bruken i de ulike reinbeitedistriktene.

3.10.1 Områdebruk

Det drives samisk tamreindrift langs mesteparten av ledningsstrekningen, og virksomheten er beskyttet av nasjonale og internasjonale regler om urfolk og deres rett til å bevare og videreutvikle sin kultur. Reindriften er en arealkrevende næring som baserer seg på flytting mellom forskjellige årtidsbeiter. Innenfor de ulike årtidsbeitene er det en del særverdiområder som flyttveier, kalvings- og brunstland med videre. Statnett har hatt dialog med berørte reinbeitedistrikter for å kunne gjennomføre anleggsarbeidene på en slik måte at ulempene for reindriftnæringen begrenses mest mulig. Det er i forbindelse med transport av

utstyr og personell, arbeide med mastefundamentering, mastereising og linjestrekking at reinen kan oppleve forstyrrelser. Virkningene av eventuelle forstyrrelser vil variere ut fra hvilket årstidsbeite som påvirkes, om det gjelder reinflytting, samling av rein for merking/uttak av slaktedyr med mer. Type anleggsaktivitet er også avgjørende for i hvilken grad reinen kan sies å bli påvirket.

Gjennom arbeidet med melding, konsesjonssøknad og utvidet dialog/møter med berørte reinbeitedistrikter er driftsmønsteret i stor grad blitt klarlagt. Informasjon om omtrent i hvilke tidsrom og områder flytting, kalving og annen virksomhet vil foregå har blitt kartlagt. Det vises for øvrig til kapittel 1.5.2 der dialogen er beskrevet.

I det følgende gis en kort presentasjon av de enkelte berørte reinbeitedistriktene:

Skillemoen – Transfarelv

På strekningen mellom Altaelva og Transfarelva, i distrikt 30C østre sone, brukes området mest av distrikt 23C Jalgon som vår- og høstbeite.

Distrikt 41 Beaskadas er ikke direkte berørt av kraftledningstraseen, men kan bli påvirket av anleggsaktivitet i området ved ledningstraseen når distriktets rein oppholder seg i området ved Peskafjellet.

25 Stjernøy, 19 Sørøy, 28 Bergsfjord krysser ledningstraseen i dette området i forbindelse med sesongflytting og blir ulikt berørt.

Transfarelv – Voggeneselva

Distrikt 23 driver som fire uavhengige grupper, Jalgon, Ealenjarga, Valgejarga og Gierenjarga. I tillegg er det innenfor Valgenjarga-gruppen en siida som driver adskilt på våren. Disse berøres alle på delstrekningen. Distriktene bruker området til sommerbeite og i varierende grad også til vår- og høstbeite. I tillegg kan trekk- og flyttleier og oppsamlingsområder bli berørt i ulik grad for de fire gruppene.

Én driftsgruppe under distrikt 19 Sørøy berøres av ledningen ved gjennomflytting. Det samme gjelder delvis distrikt 24A, 24B og 20. Flyttmønsteret kan variere og distriktene blir ulikt berørt av ledningen.

Voggeneselva – Skaidi

Ledningen berører distrikt 22 Fiettar. Distriktet bruker området til vår-, sommer og høstbeite. Trekk- og flyttleier og oppsamling blir ulikt berørt avhengig av driftsgruppe.

Skaidi trafo ligger i distrikt 21 Gearretnjarga, like ved distriktsgrensen mot Fiettar. Distrikt 21 kan også bli berørt gjennom flytting mellom sesongbeiter gjennom distrikt 22 sine områder.

Distrikt 24A og 24B kan bli berørt av ledningen primært om høsten ved gjennomflytting og beite.

3.10.2 Restriksjoner

Det viktigste avbøtende tiltaket i forhold til reindriften er fullstendig anleggsstans innenfor bestemte områder og perioder som er sårbare for reindrift. Dette dreier seg primært om områder som benyttes i forbindelse med flytting og kalving, samt enkelte områder der det foregår samling av rein for merking av kalv og/eller uttak av slaktedyr.

Restriksjonsperiodene og områdene vil kunne forskyves noe i begge retninger som følge av årstidsvariasjoner, siden reinsdyrene kalver og forflytter seg avhengig av vær-, snø- og beiteforhold. Det vil også kunne bli behov for kortere, midlertidig stans av arbeidene.

Det legges opp til at reinbeitedistriktene varsler Statnett senest tre dager i forkant av flytting av rein gjennom området, hvor da Statnett straks varsler entreprenøren. Reindriftsutøverne er avhengig av vær og vind knyttet til virksomheten, så det kan ikke forventes tidligere varsel enn dette.

For å kunne ta tilstrekkelig hensyn til reindriften i området er det nødvendig med tett dialog mellom byggherre, reindriftsutøvere og entreprenører. Byggherren ivaretar denne kommunikasjonen og vil ha en egen reindriftskoordinator som skal sikre kommunikasjonen mellom anleggsdriften og de ulike reinbeitedistriktene. Det vil bli vurdert behov for å utstyre reinbeitedistriktene med satelittelefon i kritiske perioder for å sikre rask og effektiv kommunikasjon.

Restriksjonsområdene på delstrekningen Skillemoen - Skaidi er angitt i tabell 8. Restriksjonsområdene er også vist i kartseriene i vedlegg 1 og 2.

I tillegg til anleggsstans i gitte restriksjonsperioder vil det gjennomføres avbøtende tiltak i form av støtte til oppgradering av sperregjerder og/eller tilskudd til ekstra gjeting/merarbeid i flere reindriftsområder. Støtte til mobile gjerder kan også være et aktuelt tiltak. Slike avbøtende tiltak vil være en del av de videre forhandlingene mellom reinbeitedistriktene og Statnett.

På strekningen Skillemoen - Skaidi er det per 13.11.2015 fremforhandlet avtaler med to berørte reinbeitedistrikt (distrikt 19 Sørøy og distrikt 41 Bæskades).

Arbeidet med avtaleinngåelser vil fortsette gjennom senhøsten 2015. Eventuelle nye avtaler vil kunne medføre endrede restriksjoner på deler av strekningen. Slike endringer vil implementeres i revidert MTA-plan.

Tabell 8. Restriksjonsområder for anleggsgjennomføring grunnet reindrift på delstrekningen Skillemoen - Skaidi.

ID i kart	Reinbeitedistrikt	Beskrivelse av restriksjon	Restriksjonsperiode	Mast	Avtale inngått	Kartblad
R-R15	Reinbeitedistrikt 23 C Jalgon	Vårflytting og kalving Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet	01.05 – 01.07	717-730	Nei	27
R-R16	Reinbeitedistrikt 23 D Ealenjarga	Vårflytting: Inntil en dag stans under flyttingen forbi ledningstraseen Høstflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet	18.04 – 05.05 20.09 – 10.10	752-768 752-768	Nei	29
R-R17	Reinbeitedistrikt 23 S/N gr. A Valgenjarga	Vårflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet Vårflytting Johan Mikkel Gaup Siida Samling for merking og innflytting av de øvrige i reinbeitedistriktet Høstflytting:	18.04 - 10.05 18.04 – 10.05 20.06 – 01.07 15.08 – 05.09	793 - 807 793 - 807 793 - 807 785-807	Nei	30
R-R17	Johan Mikkel Gaup siida (Tilhører distrikt 23 A)	Vårflytting: Høstflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med Johan Mikkel Gaup siida	18.04 – 05.05 15.08 – 05.09	793 - 807 785-807	Nei	30

ID i kart	Reinbeitedistrikt	Beskrivelse av restriksjon	Restriksjonsperiode	Mast	Avtale inngått	Kartblad
R-R17	Reinbeitedistrikt 19 Sállan/Sørøy	Vårflytting: Inntil to dager stans under flyttingen forbi ledningstraseen i restriksjonsperioden Høstflytting: Inntil to dager stans under flyttingen forbi ledningstraseen i restriksjonsperioden Avtalte restriksjoner gjelder for 01.08.2016 – 31.12.2018	18.04 – 05.05 18.10 – 25.10	793-802 788-802	Ja	30
R-R18	Reinbeitedistrikt 24B Nuorta-Sievju/Seiland Øst	Vårflytting: Inntil to dager stans under flyttingen forbi ledningstraseen i restriksjonsperioden Høstflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet	18.04 – 05.05 20.09 – 05.10	793-818 793-818	Nei	30-31
R-R18	Reinbeitedistrikt 24A Oarje-Sievju/Seiland Vest	Vårflytting: Inntil to dager stans under flyttingen forbi ledningstraseen i restriksjonsperioden Høstflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet	18.04 – 05.05 20.09 – 05.10	793-818 793-818	Nei	30-31
R-R18	Reinbeitedistrikt 20 Fálá/Kvaløy	Vårflytting: Inntil to dager stans under flyttingen forbi ledningstraseen i restriksjonsperioden Høstflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet	18.04 – 28.04 10.10 – 25.10	801-818 801-818	Nei	30-31

ID i kart	Reinbeitedistrikt	Beskrivelse av restriksjon	Restriksjonsperiode	Mast	Avtale inngått	Kartblad
R-R19	Reinbeitedistrikt 23 S/N gr. B Girenjårga	Flytting vår/sommer - etter kalving gjennomført sør for ledningstraseen Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet Høstflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet	25.06 – 10.07 01.09 – 25.09	808-832 808-841	Nei	31-32
R-R20	Gosjoga- og Fielbmajogasiida Inngår i Fiettar	Vårflytting: Samling for slakting og høstflytting ut av distriktet mast 844 – 876 Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet/siidaene	20.04 – 01.05 10.09 – 20.10	844-854 844-854(876)	Nei	32
R-R21	Reinbeitedistrikt 22 Fiettar Gosjoga- og Fielbmajogasiida	Vårflytting: Samling for merking: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperiode uten avtale med distriktet/siidaene Samling for slakting og høstflytting ut av distriktet mast 844 - 876 Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistrikt 22 Fiettar /siidaen	20.04 – 01.05 25.06 – 10.07 10.09 – 20.10	854(844)-876 854-876 854-876	Nei	32-33
R-R22	Reinbeitedistrikt 22 Fiettar Madijogasiida	Madijogasiida Vårflytting/kalving Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistrikt 22 Fiettar	20.04 – 01.07	876-930	Nei	33-34-35
R-R23	Reinbeitedistrikt 21 Gearretnjårga	Høstflytting: Ingen anleggsaktivitet i restriksjonsperioden uten avtale med reinbeitedistriktet	25.08 – 15.09	934-939	Nei	36

3.10.3 Før- og etterundersøkelser av reinens habitatbruk

OED har satt vilkår om før- og etterundersøkelser av reinens habitatbruk for å bedre kunnskapsgrunnlaget av hvordan reinsdyr oppfatter 420 kV kraftledninger. Fylkesmannen i Troms, Fylkesmannen i Finnmark og Statnett har i møte avklart opplegget for før- og etterundersøkelsen.

I samråd med aktuelle reinbeitedistrikter vil det bli montert GPS-sendere (e-bjeller) på et representativt utvalg dyr fra tre distrikter mellom Balsfjord og Skaidi før anleggsarbeidet begynner for å kartlegge hvordan dyra benytter områdene slik de er i dag. Dette inkluderer områder både for flytting, kalving og sommerbeite. Tilsvarende undersøkelser vil utføres etter at ledningen er bygget for å kartlegge reinsdyras adferd i tiltakets driftsfase.

Som et supplement til GPS-studiet planlegges det gjennomføring av feltkartlegging av beitetrykk og møkkteiling i aktuelle transekter før anleggsstart og etter at ledningen er bygd.

Statnett vil engasjere eksternt forskningsmiljø for bearbeiding og analysering av resultatene fra merkingen, samt for feltkartlegging.

3.11 Kulturminner

Virksomheten knyttet til anleggsarbeidet skal planlegges og gjennomføres slik at skade på kulturminner unngås.

Alle kulturminner fra før 1537 er automatisk fredet i henhold til kulturminneloven. Samiske kulturminner er fredet hvis de er mer enn hundre år gamle. Nyere tids kulturminner kan også ha verneverdi, og Statnett samarbeider med kulturminnemyndighetene for å beskytte kjente kulturminner fra skade under utbyggingen. Det er gjennomført §9-undersøkelser langs hele ledningstraseen samt langs flere adkomstveier. Det vil bli gjennomført tilsvarende undersøkelser langs de resterende veiene i løpet av feltsesongen 2016.

Det skal utvises stor forsiktighet i områder med kulturminner og kulturmiljøer. Byggherren stiller krav om at all transport, lagring av materiale og opphold av personal skal foregå utenom kulturminner og kulturmiljøer. Kulturminner som ligger i traseen eller nær transportveier vil bli avmerket fysisk i terrenget av byggherren for å unngå skade.

Den geografiske plasseringen av kjente kulturminner er avmerket i kartseriene i vedlegg 1 og 2. Disse er også listet opp i tabell i vedlegg 6.

Dersom det oppdages ukjente kulturminner underveis, skal byggherren omgående varsle kulturminnemyndighetene (Fylkeskommunen/Sametinget) som vurderer om det er behov for tiltak.

3.12 Naturverdier

Under planlegging av anleggsarbeidet, skogrydding og transport skal både byggherren og entreprenør finne løsninger som reduserer de negative påvirkninger på viktige naturverdier.

Statnett har som mål å begrense konflikt med naturverdier. Det er kartlagt verdifulle områder for naturmangfold og områder som kan påvirkes av anleggsarbeid registreres i MTA-kartet som restriksjonsområder.

3.12.1 Fugl

Flere områder langs traseen er hekkeområder for rovfugl og hekke- og myteområder for andefugl. I samråd med Fylkesmannen i Finnmark er det utarbeidet avbøtende tiltak i form av restriksjoner knyttet til anleggsgjennomføringen samt merking av line for å redusere faren for fuglekollisjoner.

Statnett har i MTA-planen angitt de aktuelle områdene i kartseriene som restriksjonsområder. En beskrivelse av restriksjonsområdene på delstrekningen Skillemoen - Skaidi er angitt i tabell 9, samt at de fremgår i MTA-kartene.

Det vil foretas en registrering av aktuelle reirlokalteter hvert år for å kartlegge om det er hekkende fugler i restriksjonsområdet i byggeperioden. Dersom det ikke er påvist hekkende fugl, vil restriksjonen bli opphevet i det enkelte året.

Tabell 9. Restriksjonsområder for fugl på delstrekningen Skillemoen - Skaidi.

Navn	Type	Mastepunkt	Beskrivelse av restriksjon / hensyn	Tidsbegrensning	Kartblad
Transfarelvdalen	Nærhet til flere hekkelokaliteter for rovfugl	730-741	Forbud helikopterflyging	15.02-31.07	27-28
Leirbotnvann	Nærhet til flere hekkelokaliteter for rovfugl	764-770	Forbud helikopterflyging	15.02-31.07	29
Leirbotnvann	Nærhet til flere hekkelokaliteter for rovfugl	Restriksjonsområde utenfor trasé (sør for mast 770-777)	Forbud helikopterflyging	15.02-31.07	29
Leirbotnvann	Nærhet til flere hekkelokaliteter for rovfugl	777-779	Forbud helikopterflyging	15.02-31.07	29

NVE har på bakgrunn av konsekvensutredninger og tilleggsutredninger satt vilkår om at merking av liner for å redusere faren for fuglekollisjoner skal vurderes på enkelte mindre strekninger. Statnett vil merke liner på følgende deler av kraftledningen på strekningen Skillemoen – Skaidi (tabell 10):

Tabell 10. Områder der det skal monteres fugleavvisere på toppline på delstrekningen Skillemoen - Skaidi.

Navn	Type	Mastepunkt	Kartblad
Storvannet, Alta	Leveområde spurvehauk og skogsfugl. Mulig hekkeområde hornedykker	704-710	26
Tverrelvdalen	Nærhet til flere hekkelokaliteter for rovfugl, dalspenn	716-718	27
Transfarelvdalen	Nærhet til flere hekkelokaliteter for rovfugl, dalspenn	730-742	27-28
Leirbotnvann	Nærhet til flere hekkelokaliteter for rovfugl	764-788	29-30
Sennalandet	Rasteområder sædgås	841-867	32-33
Doggejavri	Rasteområde våtmarkstilknyttet fugl	910-913 og 914-918	35

3.12.2 Naturtyper og verneområder

På generelt grunnlag skal entreprenøren så langt det er mulig begrense omfanget av terrenginngrep og fjerning av vegetasjon. Konkrete avbøtende tiltak i form av terrengforsterkende tiltak vil kunne være aktuelt i våte områder, se også kapittel 3.1.4 og 3.5.

Ingen verneområder blir direkte berørt av anleggsarbeidet, men slike områder er like fullt implementert i kartene i vedlegg 1 og 2.

3.12.3 Verna vassdrag

Tiltaket vil på delstrekningen Skillemoen – Skaidi berøre fem vernede vassdrag (tabell 11). Det er ikke knyttet særskilte tiltak eller restriksjoner til disse områdene, men det skal vises generell aktsomhet ved kryssing og arbeid i og nær vassdrag slik som beskrevet i kapittel 3.8.

Tabell 11. Vernede vassdrag på delstrekningen Skillemoen - Skaidi.

Navn	Mast
Alta-Kautokeinovassdraget	Mast 638-665, 670-674
Tverrelva	Mast 698-723
Transfarelva	Mast 724-735
Leirbotnelva	Mast 761-799
Repparfjordelva	Mast 800-939

4. Dokumentversjoner

En oversikt over dokumentversjoner gis i tabellen under:

Versjon	Dato	Kommentar
1	04.11.2015	Til godkjenning hos NVE
2	16.11.2015	Til godkjenning hos NVE Revidert reindriftsrestriksjoner etter avtaleinngåelser.

5. Kildehenvisninger

Linker til veiledere, forskrifter etc som det refereres til i teksten er gitt i det følgende:

- Forskrift om landtransport av farlig gods
 - <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-04-01-384>

- Veileder for håndtering og lagring av drivstoff i overgrunnstanker
 - <http://www.np.no/getfile.php/Filer/Tema/HMS/Veiledning%20overgrunnstanker.pdf>

- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging
 - https://www.regjeringen.no/contentassets/c19e1ed84f1449aabfd8ba7829e009c9/t-1442_2012.pdf

VEDLEGG

VEDLEGG 1. OVERSIKTSKART 1:50 000 (3 kart)

Vises i separate kart

VEDLEGG 2. DETALJKART 1:10 000 (12 kart)

Vises i separate kart

VEDLEGG 3. TRANSPORTVEIER

Transport foregår som bakketransport etter angitte transportveier eller med helikopter. Adkomstveier vises på kart i vedlegg 1 og 2. Eventuelle behov for alternativ adkomst til master avtales med Statnett.

Tilgjengelige transportveier på strekningen Skillemoen - Skaidi. ID: Veg (V), Nummer, Eksisterende (E) / Ny (N)

Veg ID	Merknad	Oppgradering/Tiltak	Krav fra Statens vegvesen	Skogrydding
V168N	Adkomstvei Skillemoen stasjon. Forberedes av Statnett	Ny permanent vei	Siktkrav 90 m	
TK169E	Eksisterende kjørespor til mast 682-683			Ja
TK169bE	Eksisterende kjørespor til mast 684			Ja
TK170E	Eksisterende kjørespor til mast 685			Ja
V171E	Eksisterende vei			Ja
V171bE	Eksisterende vei til baseplass B100 og B101			Ja
TK171cE	Eksisterende til mast 687			
TK172E	Eksisterende kjørespor. Til ledning			Ja
TK172bE	Eksisterende kjørespor. Mast 690-694			Ja
TK172cE	Eksisterende kjørespor. Mast 695-704			
TK172dN	Kjørespor til mast 695			
TK172eN	Kjørespor til mast 696			
TK172fE	Eksisterende kjørespor. Mast 701-709			Ja
TK172gN	Kjørespor til mast 705			Ja
TK172hN	Kjørespor til mast 706			Ja
V173E	Eksisterende vei			Ja

VV174N	Vinterløype for persontransport og utstyr. Mast 692-709	Løype merkes. Opparbeides som vintervei		
V175E	Eksisterende vei til baseplass B103c	Mulig noe oppgrusing		Ja
TV175bE	Eksisterende traktorvei. Til mast 710			Ja
TK176N	Kjørespor i konsesjonsbeltet for airboren gravemaskin. Mast 711-715			
V177E	Eksisterende vei til baseplass B105			Ja
V177bN	Midlertidig anleggsvei til baseplass B106	Midlertidig anleggsvei som fjernes etter bruk		
V178E	Eksisterende vei			Ja
TV179E	Eksisterende traktorvei. Til ledning			Ja
TK179bE	Eksisterende kjørespor. Til mast 717			Ja
TK179cE	Eksisterende kjørespor. Til mast 718-732			Ja
VV180N	Vinterløype for persontransport og utstyr	Løype merkes. Opparbeides som vintervei		
V181E	Eksisterende vei til baseplass B107	Noe opprusting, grusing		
V182E	Eksisterende vei til baseplass B108	Noe opprusting, grusing		
VV183N	Vinterløype for persontransport og utstyr	Løype merkes. Opparbeides som vintervei		
TK184E	Eksisterende kjørespor. Mast 733-741			Ja
TK184bN	Kjørespor til mast 741			Ja
TK184cN	Kjørespor til mast 740			Ja
V185E	Eksisterende vei			Ja
V186E	Eksisterende vei til Baseplass B109	Noe kantrydding	Siktkrav 55 m	Ja
TK187E	Eksisterende kjørespor. Mast 745-747			Ja
TK188E	Eksisterende kjørespor. Mast 751-755			Ja
TK188bN	Kjørespor. Til mast 748-751			Ja
VV189N	Vinterløype for persontransport og utstyr	Løype merkes. Opparbeides som vintervei		
VV190N	Vinterløype for persontransport og utstyr	Løype merkes. Opparbeides som vintervei		
TV191E	Eksisterende traktorvei. Vei i hyttfelt.	Evt. Utbedring etter anleggsperioden	Siktkrav 115 m	

TK191bN	Kjørespor. Mast 756-761			
TK192N	Kjørespor til ledning. Mast 762-771			Ja
TK193E	Eksisterende kjørespor. Til ledning		Siktkrav 115 m	Ja
TK193bN	Kjørespor. Mast 772-777			Ja
V195E	Eksisterende vei til baseplass B118		Siktkrav 175 m	Ja
TK195bE	Eksisterende kjørespor. Mast 779-785			Ja
TV195dE	Eksisterende traktorvei til baseplass B119.	Noe utbedring		Ja
TK195eN	Kjørespor til mast 786			Ja
TK196E	Eksisterende kjørespor. Mast 788-793			
TK196bN	Kjørespor i konsesjonsbeltet. Mast 793-822			
VV198N	Vinterløype for persontransport og utstyr. Bigas-Skaidi	Løype merkes. Bygges som vintervei	Siktkrav 115 m	
V197E	Eksisterende vei til baseplass B120 og B121	Noe oppgrusing	Siktkrav 175 m	
VV198N	Vinterløype for persontransport og utstyr. Bigas-Skaidi	Løype merkes. Bygges som vintervei	Siktkrav 115 m	
TK196bN	Kjørespor i konsesjonsbeltet. Mast 793-822			
VV198N	Vinterløype for persontransport og utstyr. Bigas-Skaidi	Løype merkes. Bygges som vintervei		
TK199E	Eksisterende kjørespor. Mast 822-834			
TK199bN	Kjørespor. Mast 834-850		Siktkrav 175 m	Ja
V199cE	Eksisterende vei til baseplass B122		Siktkrav 175 m	
V200N	Midlertidig anleggsvei til mast 854 og baseplass 124	Anleggsvei fjernes etter bruk	Siktkrav 175 m	
TK201N	Kjørespor. Mast 855-862		Siktkrav 175 m	
V202E	Eksisterende vei til baseplass B127 Opsjon – forberedes av Statnett	Noe oppgradering, oppgrusing	Siktkrav 175 m	
V202bN	Midlertidig anleggsvei til baseplass B126. Opsjon – Forberedes av Statnett	Anleggsvei fjernes etter bruk		
TK203E	Eksisterende kjørespor. Mast 867-907		Siktkrav 115 m	
TK203bE	Eksisterende kjørespor. Mast 863-867			
TK203cN	Kjørespor. Mast 871			
TK203dN	Kjørespor. Mast 888			
TK203eN	Kjørespor. Mast 889			
TK203fN	Kjørespor. Mast 891			
TK203gN	Kjørespor. Mast 892			

TK203hN	Kjørespor. Mast 893			
TK203iN	Kjørespor. Mast 894			
TK203jN	Kjørespor. Mast 901			
TK204E	Eksisterende kjørespor. Mast 908-931		Siktkrav 90 m	
TK204bN	Kjørespor. Mast 909			
TK204cN	Kjørespor. Mast 917			
TK204dN	Kjørespor. Mast 921-923			
TK206E	Eksisterende kjørespor. Mast 933-938			Ja
V207E	Eksisterende vei. Til baseplass B132. Opsjon - Forberedes av Statnett	Noe opprusting, grusing	Siktkrav 90 m	
TK207bE	Eksisterende kjørespor. Mast 936			Ja
TK207cE	Eksisterende kjørespor. Mast 937			Ja
TK207dE	Eksisterende kjørespor. Mast 938			Ja
V207eN	Midlertidig anleggsvei vei til trommelplass. Opsjon – forberedes av Statnett	Midlertidig anleggsvei, skogsbilvei klasse 7. Fjernes etter bruk		
V208E	Eksisterende adkomstvei til Skaidi stasjon		Siktkrav 90 m	

VEDLEGG 4. BASEPLASSER

Alle plasser er midlertidige for anleggsfasen. Aktuelle plasser for etterbruk vil evt. søkes omdisponert til annen arealbruk av respektive kommuner etter plan- og bygningsloven. Av tabellen nedenfor fremgår det hva plassene er tenkt benyttet til og om det planlegges etterbruk. Det er lagt opp til at det vil kunne være helikoptertrafikk på samtlige baseplasser.

Baseplasser på strekningen Skillemoen - Skaidi

Plass ID	Helikopter	Typebeskrivelse	Merknad	Tiltak	Areal (m ²)
B97	Ja	Vinsj/brems	Ny plass for innføring av 132 kV til Skillemo stasjon	Ja	2400
B98	Ja	Vinsj/brems	Ny plass for innføring av ny 420 kV til Skillemo stasjon	Ja	2200
B99	Ja	Hovedlager. Opsjon. Forberedes av Statnett	Plass opparbeides på kommunalt industriområde. Endelig plassering uavklart. Avtales med Alta kommune	Ja	6800
B100	Ja	Vinsj/brems	Ny plass for ombygging av 132 kV	Ja	700

B101	Ja	Vinsj/brems. Premontering	Ny plass	Ja	3600
B102	Ja	Hovedlager	Plass for lossing av containere. Alta havn. Avgrensning uavklart	Ja	9200
B103b	Ja	Lagerplass/premontering	Vinterlagerplass, premontering	Nei	3500
B103c	Ja	Lagerplass/premontering	Ny plass	Ja	4300
B104	Ja	Vinsj/brems	Ny plass	Ja	1500
B105	Ja	Lagerplass/premontering	I grustak	Ja	2500
B106	Ja	Vinsj/brems	Ny plass	Ja	2500
B107	Ja	Lagerplass/premontering	På dyrket mark	Ja	800
B108b	Ja	Vinsj/brems	Airborne vinsj	Nei	1700
B108	Ja	Lagerplass/premontering	Utvidelse eksisterende plass	Ja	600
B109	Ja	Lagerplass/premontering	Premontering/lager i grustak.	Ja	1000
B110	Ja	Lagerplass/premontering. Opsjon. Forberedes av Statnett	Ny plass.	Ja	3700
B111	Ja	Vinsj/brems	Plass for ombygging 132 kV og ny 420 kV. Vinterarbeid eller airborne vinsj	Nei	1700
B112	Ja	Vinsj/brems	Plass for ombygging 132 kV og ny 420 kV. Vinterarbeid eller airborne vinsj	Nei	2300
B113	Ja	Vinsj/brems	Plass for ombygging 132 kV og ny 420 kV. Vinterarbeid eller airborne vinsj	Nei	2000
B114	Ja	Vinsj/brems	Plass for ombygging 132 kV og ny 420 kV. Vinterarbeid eller airborne vinsj	Nei	1300
B115	Ja	Lagerplass/premontering	Utvidelse eksisterende plass. Oppstillingsplass for biler. Kan være aktuell for etterbruk. Må evt. søkes godkjent av Alta kommune etter pbl	Ja	1000
B116	Ja	Lagerplass/premontering	Ny plass, utvidelse av eksisterende plass	Ja	2000
B118	Ja	Lagerplass/premontering	Eksisterende plass. Kan benyttes som hovedlager	Ja	7900
B119	Ja	Vinsj/brems	I tidligere grustak	Ja	2600
B120	Ja	Vinsj/brems	Ny plass	Ja	1400
B121	Ja	Vinsj/brems. Premontering	Ny plass	Ja	2300
B122	Ja	Hovedlager	I nedlagt grustak	Ja	7100

B123	Ja	Vinsj/brems	Vinsj/brems. Vinterbruk	Nei	2300
B124	Ja	Vinsj/brems		Ja	2500
B125	Ja	Vinsj/brems. Premontering	Midlertidig vei til mastepunkt. Lagringsplass utenfor vei, ingen tiltak	Ja	1400
H125	Ja	Helikopterplass	Helikopterplass	Ja	600
B126b	Ja	Parkeringsplass	Utvidelse av plass for parkering	Ja	800
B126	Ja	Vinsj/brems. Forberedes av Statnett	Ny plass	Ja	1300
B127	Ja	Lagerplass/premontering	Eksisterende plass, benyttes som den er.	Nei	1200
B128	Ja	Vinsj/brems	Vinterbruk eller airborne vinsj	Nei	900
B129b	Ja	Lagerplass/premontering	Ny plass	Ja	2500
B129	Ja	Parkeringsplass	Utvidelse av plass for parkering	Ja	500
B130	Ja	Vinsj/brems	Vinterbruk eller airborne vinsj	Nei	1000
B132	Ja	Hovedlager. Opsjon – forberedes av Statnett	Hovedlager Skaidi	Ja	5500
B133	Ja	Vinsj/brems. Opsjon – forberedes av Statnett	Ny plass	Ja	2400

Baseplasser med særskilte avkjørselkrav fra Statens vegvesen

Plas ID	Avkjørselskrav fra Statens vegvesen
B110	Siktkrav 115 m
B116	Siktkrav 115 m
B124	Siktkrav 175 m
H125	Siktkrav 175 m

VEDLEGG 5. TRANSPORTVEIER OG BASEPLASSER MED BEHOV FOR SNØBRØYTING

Transportveier og baseplasser hvor entreprenør må påregne snøbrøyting. Listen er ikke utfyllende, og avhenger av entreprenørens framdriftsplan.

Transportveier og baseplasser hvor snøbrøyting må påregnes.

Road num.	Place num.	Snow clear up.	Boscage cutting.	Area sqm.	Length metre.	
	B99	X		6060		Contract split. Central storage.
V171E	B101	X	X	3590	700	
V175b	B103c	X	X	2880	1040	
V177E	B105/B106	X	X	5000	490	
	B110	X		3680		
V195E	B118	X		7850	360	
V197E	B120/B121	X		4700	1000	
V199cE	B122	X		7110	100	
V200N	B125	X		4640	30	
V202E/b	B126	X		1320	2100	
V207E	B132	X		5530	1050	Central storage
V207cN	B133	X		2390	750	

**VEDLEGG 6. KARTLAGTE KULTURMINNER PÅ STREKNINGEN SKILLEMOEN –
SKAIDI PER SEPTEMBER 2015**

ID i kart	Type	Askeladden ID / Rapport ID	Lokalitet	Kartblad
K181	Kulturminne	150913 - Tjæremile	Ved mast 684	
K182	Kulturminne	150916 - Steinmarkering/varde	Ved mast 684	
K183	Kulturminne	138677 - Fangstgrop	Ved mast 710	
K184	Kulturminne	150933 - Ildsted	Ved mast 735	
K185	Kulturminne	143039 - Ildsted	Ved mast 760	
K186	Kulturminne	143036 - Mulig Kjøttgjemme	Ved mast 768	
K187	Kulturminne	143034 - Ildsted	Ved mast 796	
K188	Kulturminne	143033 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 796	
K189	Kulturminne	143019 - Kulturmiljø/Ildsted m.m.	Ved mast 801	
K190	Kulturminne	143014 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 802	
K191	Kulturminne	143012 - Ildsted	Ved mast 802	
K192	Kulturminne	143013 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 802	
K193	Kulturminne	137333 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 802	
K194	Kulturminne	143011 - Bogastille	Ved mast 816	
K195	Kulturminne	143167 - Ildsted	Ved mast 820	
K196	Kulturminne	143166 - Teltring	Ved mast 822	
K197	Kulturminne	137666 m. fl. - Kulturmiljø. Boplass/Ildsted	Ved mast 822	
K198	Kulturminne	143160 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 823	
K199	Kulturminne	143159 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 825	
K200	Kulturminne	137402 - Ildsted	Ved mast 843	
K201	Kulturminne	137401 - Kjøttgjemme	Ved mast 843	
K202	Kulturminne	137107 m.fl. - Kulturmiljø. Ildsted/boplass mm.	Ved mast 863-866	
K203	Kulturminne	143135 - Røys eller ildsted	Ved mast 867	
K204	Kulturminne	143134 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 870	
K205	Kulturminne	137169 m. fl. - Ildsted/teltboplass	Ved mast 870	
K206	Kulturminne	143129 - Steinmarkering/varde	Ved mast 875	
K207	Kulturminne	143124 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 877	
K208	Kulturminne	137167 - Kjøttgjemme, ildsted/teltboplass	Ved mast 880	
K209	Kulturminne	143108 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 881	
K210	Kulturminne	143109 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 881	
K211	Kulturminne	143107 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 881	
K212	Kulturminne	137168 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 881	
K213	Kulturminne	143106 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 884	

ID i kart	Type	Askeladden ID / Rapport ID	Lokalitet	Kartblad
K214	Kulturminne	143105 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 886	
K215	Kulturminne	137108 - Ildsted/teltboplass	Ved mast 887	
K216	Kulturminne	143104 - Mulig Kjøttgjemme	Ved mast 891	

VEDLEGG 7. KONTAKTLISTE

Tittel	Kontaktperson	Telefon	E-post
Prosjektleder	Kirsten Faugstad	99649143	Kirsten.faugstad@statnett.no
Delprosjektleder ledning	Jacob Grønn	90876205	Jacob.gronn@statnett.no
KP	Ingrid Gjerde	93098237	Ingrid.gjerde@statnett.no
Miljørådgiver	Kjetil Sandem	41675397	Kjetil.sandem@statnett.no
Reindriftskordinator	Anton Helmo	95072210	Anton.helmo@statnett.no
SHA	Ingrid Gjerde	93098237	Ingrid.gjerde@statnett.no
Grunneierkontakt	Aslak Johansen	90521980	Aslak.johansen@statnett.no

VEDLEGG 8. PROSJEKTTILPASSET KONTROLLPLAN

Vises i separate excel-ark.

